

Sygn. akt V ACa 734/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Jadwiga Galas
Sędziowie :	SA Tomasz Pidzik SA Olga Gornowicz-Owczarek (spr.)
Protokolant :	Barbara Knop

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2015 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa M. L.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.

o stwierdzenie nieważności uchwały

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 24 czerwca 2014 r., sygn. akt V GC 180/13

prostując w rubrum zaskarżonego wyroku nazwisko powoda w ten sposób, że sprawa toczy się z powództwa M. L. (L.) oddała apelację i zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt V ACa 734/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 czerwca 2014 r., sygn. akt V GC 180/13, Sąd Okręgowy w Częstochowie stwierdził nieważność uchwały nr(...) (...)Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. podjętej w dniu 30 sierpnia 2013 r. oraz zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.377 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy oparł wyrok na ustaleniu, że w dniu 30 października 2012 r. w sprawie pod sygnaturą II K 162/10, prowadzonej przed Sądem Okręgowym w Częstochowie, wydany został wyrok skazujący D. K. – ówczesnego prezesa zarządu pozwanej spółki z o.o. m.in. za przestępstwo z art. 270 § 1 k.k., czyli określone w art. 18 § 2 k.s.h. Wyrok ten został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 kwietnia 2013 r., na skutek czego

uprawomocnił się. W dniu 30 sierpnia 2013 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników pozwanej spółki podjęło m.in. uchwałę nr (...), której przedmiotem było „przyjęcie przez Zgromadzenie Wspólników rezygnacji Pana D. K. z funkcji Prezesa Zarządu Spółki”. Rezygnacja została złożona oświadczeniem z dnia 13 sierpnia 2013 r. Opisaną uchwałą Zgromadzenie Wspólników przyjęło rezygnację D. K. z funkcji prezesa zarządu spółki większością 2/3 głosów. Powód, będący jednym z trzech wspólników spółki, głosował przeciwko uchwale, a po jej podjęciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu. Postanowieniem z dnia 4 września 2013 r., (...), Sąd Rejonowy w Częstochowie wykreślił z urzędu wpis D. K. jako członka zarządu (prezesa) spółki, uzasadniając to tym, że w chwili uprawomocnienia się wyroku karnego wygasł ex lege jego mandat członka zarządu, a tym samym zdolność do reprezentowania spółki i prowadzenia jej spraw. D. K. miał świadomość istnienia prawomocnego wyroku skazującego oraz konsekwencji wynikających z tego wyroku w sferze jego uprawnień jako członka zarządu spółki. Mimo to po uprawomocnieniu się wyroku nadal faktycznie sprawował funkcję prezesa zarządu spółki. W utworzonej spółce (...) Sp. z o.o., która została zarejestrowana w KRS w dniu 23 lipca 2013 r., D. K. nie został członkiem zarządu, ale prokurentem.

Oceniając zgromadzony materiał dowodowy Sąd Okręgowy wskazał, że odmówił wiarygodności zeznaniom świadka D. K. w zakresie, w jakim twierdził on, że nie wiedział, jakie skutki niesie za sobą skazanie prawomocnym wyrokiem za przestępstwa wymienione w art. 18 § 2 k.s.h.

Na podstawie przytoczonych ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie. Wskazał, że w świetle art. 250 pkt 2 k.s.h. nie budziła wątpliwości legitymacja czynna powoda do wytoczenia powództwa, gdyż był on wspólnikiem spółki, głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu. Następnie powołał przepis art. 18 § 2 k.s.h., zgodnie z którym nie może być członkiem zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej albo likwidatorem osoba, która została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa wskazane m.in. w rozdziałach XXXI-XXXVII karnego. D. K. został zaś skazany za przestępstwo z art. 270 § 1 k.k., określone w rozdziale XXXIV k.k., stąd też niewątpliwie objęty jest dyspozycją przytoczonego przepisu. Sąd I instancji wskazał też, że w świetle utrwalonego orzecznictwa oraz poglądów doktryny nie budzi wątpliwości, iż moment utraty zdolności pełnienia funkcji określonych w art. 18 § 1 k.s.h. wskutek prawomocnego skazania wyrokiem karnym następuje z chwilą uprawomocnienia się tego wyroku, a skutek ten następuje z mocy prawa. Sąd Okręgowy podkreślił też, że uprawomocnienie się skazującego za przestępstwo wymienione w art. 18 § 2 k.s.h. wyroku jest zdarzeniem uzasadniającym dokonanie wpisu w rozumieniu art. 22 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym. Zgodnie z tym przepisem wnioski należy złożyć w terminie 7 dni od wystąpienia wskazanego zdarzenia. Obowiązek złożenia wniosku o wykreślenie D. K. z rejestru przedsiębiorców KRS ciążył na pozwanej. Nie budziło też wątpliwości Sądu I instancji, że D. K., jako skazany, który wniósł apelację od wyroku, wiedział o fakcie prawomocnego skazania. Skoro zaś wiedzę taką miał D. K., miała ją również – stosując teorię organu osoby prawnej (art. 38 k.c.) – sama pozwana. Pomimo tego przez cztery miesiące pozwana nie uczyniła nic, aby wykreślić byłego członka zarządu z rejestru. Dopiero w momencie, gdy sąd rejestrowy zobowiązał pozwaną do ustosunkowania się do informacji z Krajowego Rejestru Karnego o skazaniu D. K. prawomocnym wyrokiem karnym, D. K. złożył rezygnację z pełnienia funkcji członka zarządu, a zgromadzenie wspólników rezygnację tę przyjęło. Stąd też podjęcie uchwały nie może być oceniane inaczej niż jako próba ukrycia rzeczywistego powodu, dla którego D. K. przestał pełnić funkcję członka zarządu spółki oraz momentu, w którym faktycznie to nastąpiło (25 kwietnia 2013 r.). Z przytoczonych względów Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżona uchwała jako sprzeczna z art. 18 § 2 k.s.h. jest nieważna. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Wyrok zaskarżyła w całości apelacją pozwana spółka, zarzucając mu:

1. Naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.
 - art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nierozważenie materiału dowodowego oraz dowolną ocenę przyjętego przez Sąd I instancji materiału dowodowego, znacznie wybiegającą poza granice swobodnej oceny dowodów wynikającej z art. 233 § 1 k.p.c. i przez to przyjęcie, że uchwała nr (...) Zgromadzenia Wspólników Spółki z dnia 30 sierpnia 2013 r. narusza art. 18 § 2 k.s.h.,
2. Naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 18 § 2 k.s.h. poprzez błędne stwierdzenie, że zaskarżona uchwała stoi w sprzeczności z tym artykułem,
- art. 22 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym poprzez jego zastosowanie pomimo niewystąpienia przesłanek do jego zastosowania.

Formułując przytoczone zarzuty pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa, ewentualnie uchylenie wyroku, oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania w II instancji, w tym zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że skarżący, pomimo podniesienia zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c., nie podaje żadnych argumentów mogących prowadzić do podważenia dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny zgromadzonego materiału dowodowego oraz dokonanych na jej skutek ustaleń faktycznych. W szczególności skarżący nie kwestionuje ustalenia Sądu co do tego, że D. K. wiedział o uprawomocnieniu się prawomocnego wyroku karnego skazującego go za przestępstwo mieszczące się w dyspozycji art. 18 §2 k.s.h., przez co – z uwagi na sprawowanie przez niego funkcji prezesa zarządu – pozwana wiedziała o tym już od momentu uprawomocnienia się skazującego wyroku karnego. Stąd też Sąd Apelacyjny podzielił wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego i przyjął jako własne.

Niekwestionowane w sprawie pozostaje, że D. K. został prawomocnie skazany za przestępstwo z art. 270 § 1 k.k., które mieści się w dyspozycji art. 18 § 2 k.s.h., zaś wyrok uprawomocnił się w dniu 25 kwietnia 2013 r. Niewątpliwie jest też, że pomimo uprawomocnienia się tego wyroku w dniu 13 sierpnia 2013 r. D. K. złożył oświadczenie o „rezygnacji z funkcji prezesa zarządu”, które zostało przyjęte zaskarżoną uchwałą w dniu 30 sierpnia 2013 r. Nie budziła również wątpliwości legitymacja czynna powoda do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności zaskarżonej uchwały.

Pozwana nie zakwestionowała też zasadniczej dla wyniku sprawy oceny prawnej Sądu Okręgowego dotyczącej tego, że skutek w postaci wygaśnięcia mandatu członka zarządu spółki powstaje z mocy art. 18 § 2 k.s.h. w wyniku uprawomocnienia się wyroku skazującego. Ocenę tę, znajdującą oparcie w utrwalonym orzecznictwie (przytoczonym w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku) oraz poglądach doktryny, w pełni aprobuje też Sąd Apelacyjny. Należy podkreślić, że mandat członka zarządu spółki prawomocnie skazanego za przestępstwa wymienione w art. 18 § 2 k.s.h. z chwilą uprawomocnienia się wyroku skazującego wygasa w sposób samoistny, bezprzedmiotowe jest więc po jego wygaśnięciu składanie rezygnacji z funkcji członka zarządu, jak też przyjmowanie tej rezygnacji przez zgromadzenie wspólników spółki.

Strona pozwana w zarzutach apelacji powołuje się na różnienie pojęcia mandatu do sprawowania funkcji członka zarządu spółki od pojęcia kadencji, tj. okresu na jaki członek zarządu został powołany. Powoływane przez pozwaną pojęcie kadencji nie ma jednak dla sprawy znaczenia. Podstawą sprawowania funkcji członka zarządu jest mandat, od którego istnienia zależy, czy konkretna osoba jest umocowana do bycia jego członkiem. W chwili wydania uchwały o „przyjęciu rezygnacji” D. K. przez pozwaną spółkę podstawa sprawowania przez niego funkcji członka zarządu – tj. mandat – już nie istniała, gdyż wygasała z mocy prawa w chwili uprawomocnienia się wyroku skazującego. Stąd też sprzeczne z bezwzględnie obowiązującym przepisem art. 18 § 2 k.s.h. było przyjmowanie przez zgromadzenie wspólników pozwanej spółki w drodze uchwały „rezygnacji” osoby, która już od kilku miesięcy funkcji członka zarządu nie pełniła z uwagi na to, że z mocy prawa ustalała podstawa do jej pełnienia, niezależnie od tego, czy trwał jeszcze okres, na który formalnie została do zarządu spółki powołana (tj. kadencja). Przyjęcie poglądu prezentowanego przez pozwaną skutkowałoby zaś pozbawieniem regulacji art. 18 § 2 k.s.h. praktycznego sensu, prowadząc do wniosku, że osoba, która z mocy prawa utraciła umocowanie do pełnienia funkcji członka zarządu na skutek skazania

prawomocnym wyrokiem karnym, przez sam tylko fakt formalnego trwania kadencji, na którą została wybrana, może skutecznie wykonywać swoją funkcję. Pogląd ten jest zatem niemożliwy do zaakceptowania.

Nietrafny jest także zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 22 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, a twierdzenia wskazane na jego uzasadnienie nie są dla rozstrzygnięcia sprawy istotne. W sytuacji, kiedy nie budzi wątpliwości, że fakt ustania z mocy prawa mandatu członka zarządu powinien być spółce wiadomy, nie ma dla przyjęcia nieważności zaskarżonej w sprawie uchwały znaczenia, czy, kiedy i na jakiej podstawie ustanie mandatu zostało odnotowane w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Przytoczone rozważania prowadzą do wniosku, że zaskarżona uchwała pozostawała w sprzeczności z bezwzględnie obowiązującym przepisem art. 18 § 2 k.s.h. D. K. bowiem już przed podjęciem uchwały utracił z mocy prawa mandat do pełnienia funkcji członka zarządu spółki, zaś brak odnotowania tej kwestii w Krajowym Rejestrze Sądowym przed wrześniem 2013 r. nie ma praktycznego znaczenia. Okoliczność prawomocnego skazania D. K. była też znana pozwanej spółce. Bez znaczenia także jest, czy pozwana bądź sam D. K. mieli świadomości skutków, jakie wiąże z wydaniem wyroku skazującego art. 18 § 2 k.s.h., gdyż nie budzi wątpliwości, że dochowując należytej staranności powinni znać wskazaną regulację. Stąd też podjęcie przez Zgromadzenie Wspólników pozwanej spółki zaskarżonej uchwały o przyjęciu rezygnacji osoby, której mandat do pełnienia funkcji członka zarządu przed złożeniem tej rezygnacji ustał z mocy prawa było sprzeczne z art. 18 § 2 k.s.h. Z tych przyczyn Sąd Okręgowy zasadnie stwierdził nieważność zaskarżonej uchwały.

Z przytoczonych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanej. Ponadto na podstawie art. 350 § 3 k.p.c. sprostowano w rubrum zaskarżonego wyroku nazwisko powoda w ten sposób, że sprawa toczy się z powództwa M. L. (L.). Nadto Sąd Apelacyjny na podstawie art. 98 k.p.c. zasądził od pozwanej na rzecz powoda określoną zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 21 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu kwotę 270 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.